

ŠETŘENÍ ÚVĚROVÝCH PODMÍNEK BANK DUBEN

Samostatný odbor finanční stability

Sekce měnová
Odbor měnové politiky a fiskálních analýz

2015

I. ÚVOD A SHRNUTÍ

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky úvěrů prostřednictvím úvěrových standardů a podmínek při schvalování úvěrů a na změnu poptávky po úvěrech u nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky dvanáctého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu prvního čtvrtletí 2015 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro druhé čtvrtletí 2015. Šetření bylo provedeno v období od 10. do 24. března 2015 a zúčastnilo se ho 18 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.^{1,2}

Ze šetření vyplývá, že banky v prvním čtvrtletí 2015 dále uvolnily úvěrové standardy ve všech segmentech úvěrového trhu. Uvolnění standardů bylo ovlivňováno konkurenčním tlakem, příznivějším vnímáním rizik, nižšími náklady financování bank a lepší situací v oblasti jejich likvidity. Banky uvolňovaly úrokové i neúrokové podmínky při schvalování úvěrů, přičemž nejplošněji klesaly průměrné úrokové marže. Poptávka po úvěrech se v prvním čtvrtletí 2015 zvýšila ve všech segmentech úvěrového trhu. Poptávka nefinančních podniků po úvěrech rostla již čtvrté čtvrtletí v řadě nyní zejména vlivem financování fixních investic, restrukturalizací podniků, fúzí a akvizic, stejně jako provozního kapitálu a zásob. Poptávka domácností po úvěrech na bydlení a spotřebu se rovněž zvýšila, a to především vlivem zlepšených vyhlídek trhu rezidenčních nemovitostí, růstu spotřebitelské důvěry a vyšších výdajů domácností na předměty dlouhodobé spotřeby. Ve druhém čtvrtletí 2015 banky očekávají další uvolnění úvěrových standardů a pokračující růst poptávky po úvěrech ve všech segmentech úvěrového trhu.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy bank při schvalování **úvěrů nefinančním podnikům** se v prvním čtvrtletí 2015 dále uvolnily v rozsahu 44 % čistého procentního podílu trhu. Uvolnění se týkalo všech typů úvěrů a podniků z hlediska jejich velikosti. Uvolnění standardů bylo ovlivňováno konkurenčním tlakem a příznivějším vnímáním rizik (ohledně budoucí celkové ekonomické situace, výhledu jednotlivých odvětví a podniků a u menších podniků i rizik souvisejících s požadovanými zástavami). Ve stejném směru působila příznivější situace bank v oblasti jejich likvidity a nižší náklady financování. Uvolňování standardů se projevovalo i v příznivějších podmínkách, které banky nabízejí při poskytování nových úvěrů. Téměř polovina bankovního trhu snížila průměrné úrokové marže a čtvrtina trhu i marže u rizikovějších úvěrů. Část bankovního trhu uvolnila rovněž neúrokové podmínky (například požadavky na splatnost, zajištění a velikost úvěrů).

¹ Šetření o vývoji úvěrových podmínek se účastnily čtyři velké banky, čtyři střední banky, dvě malé banky, tři pobočky zahraničních bank a pět stavebních spořitelů. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: (http://www.cnb.cz/cs/uverove_setreni/index.html).

² Šetření zahrnovalo 17 otázek týkajících se úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či vnímaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech.

Poptávka nefinančních podniků po úvěrech se zvýšila u 33 % čistého procentního podílu trhu. Poptávka rostla již čtvrté čtvrtletí v řadě a aktuálně byla ovlivňována financováním fixních investic, restrukturalizací podniků a jejich dluhů, fúzí a akvizic, stejně jako provozního kapitálu a zásob. Nepříznivě na poptávku podniků po úvěrech působilo využívání alternativních forem financování v podobě emise dluhových cenných papírů a využití vnitřních zdrojů podniků. Poptávka po úvěrech rostla spíše u středních a malých podniků a zejména u dlouhodobých úvěrů. Poptávka po krátkodobých úvěrech se zvýšila méně plošně mimo jiné v důsledku vyššího čerpání úvěrů od zprostředkovatelů financování aktiv (např. leasing a faktoring).

Ve druhém čtvrtletí 2015 banky očekávají další uvolnění úvěrových standardů při schvalování všech typů podnikových úvěrů (41 % čistého procentního podílu trhu). Celková poptávka podniků po úvěrech dle očekávání bank vzroste (72 % čistého procentního podílu trhu), a to nejplošněji u středních a malých podniků (88 % čistého procentního podílu trhu oproti 59 % čistého procentního podílu trhu u velkých podniků).

II.2 DOMÁCNOSTI

Úvěrové standardy bank při schvalování **úvěrů na bydlení** domácnostem se v prvním čtvrtletí 2015 u části trhu uvolnily (17 % čistého procentního podílu trhu). V tomto směru působily zejména nižší náklady financování bank a konkurenční tlak ze strany jiných bank. Pro následující čtvrtletí banky očekávají další uvolnění úvěrových standardů v tomto segmentu úvěrového trhu. V rámci podmínek při schvalování úvěrů klesaly průměrné úrokové marže a požadavky bank na poměr LTV (*loan-to-value ratio*), naopak marže bank u rizikovějších úvěrů vzrostly.

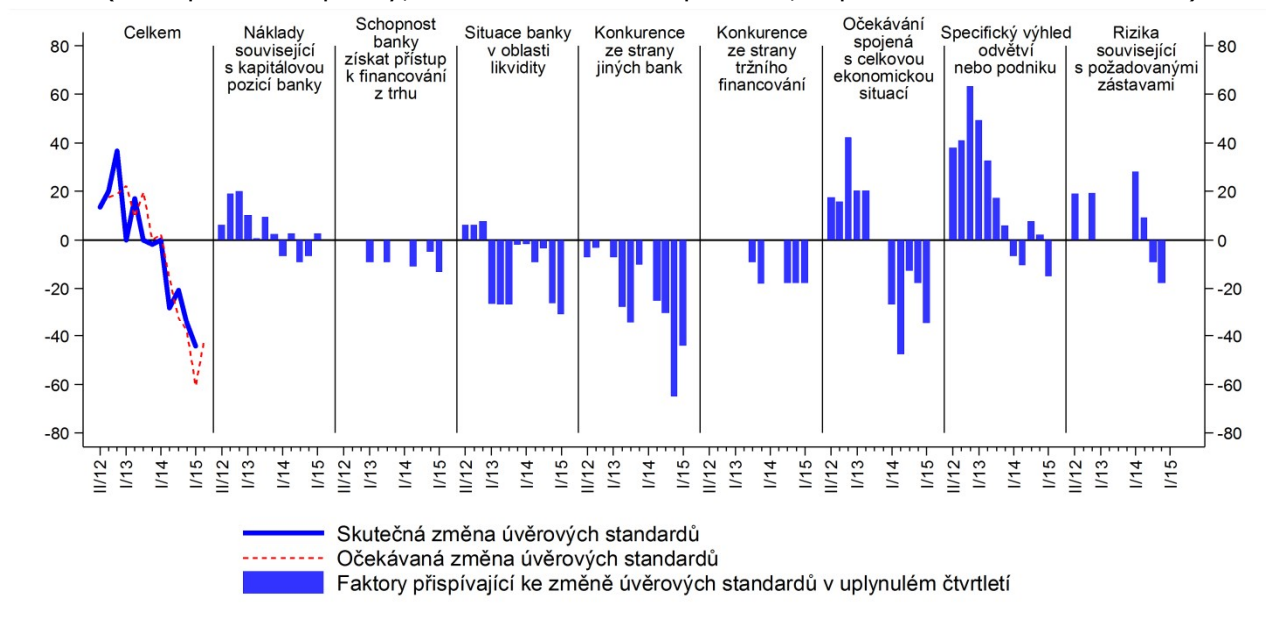
Poptávka domácností po úvěrech na bydlení se v prvním čtvrtletí zvýšila v rozsahu téměř 62 % čistého procentního podílu trhu. Na poptávku příznivě působily zlepšené vyhlídky trhu rezidenčních nemovitostí a spotřebitelská důvěra. Pro druhé čtvrtletí 2015 část trhu očekává další růst poptávky (22 % čistého procentního podílu trhu).

U **spotřebitelských úvěrů** poskytovaných domácnostem se úvěrové standardy v prvním čtvrtletí 2015 rovněž dále plošně uvolnily (56 % čistého procentního podílu trhu). Hlavním důvodem byl zejména konkurenční tlak ze strany jiných bank a nebankovních subjektů a příznivější vnímání rizik ohledně očekávaného ekonomického vývoje a úvěruschopnosti (bonity) klientů. V rámci podmínek při schvalování úvěrů banky snižovaly průměrné úrokové marže, zatímco marže u rizikovějších úvěrů zvýšily.

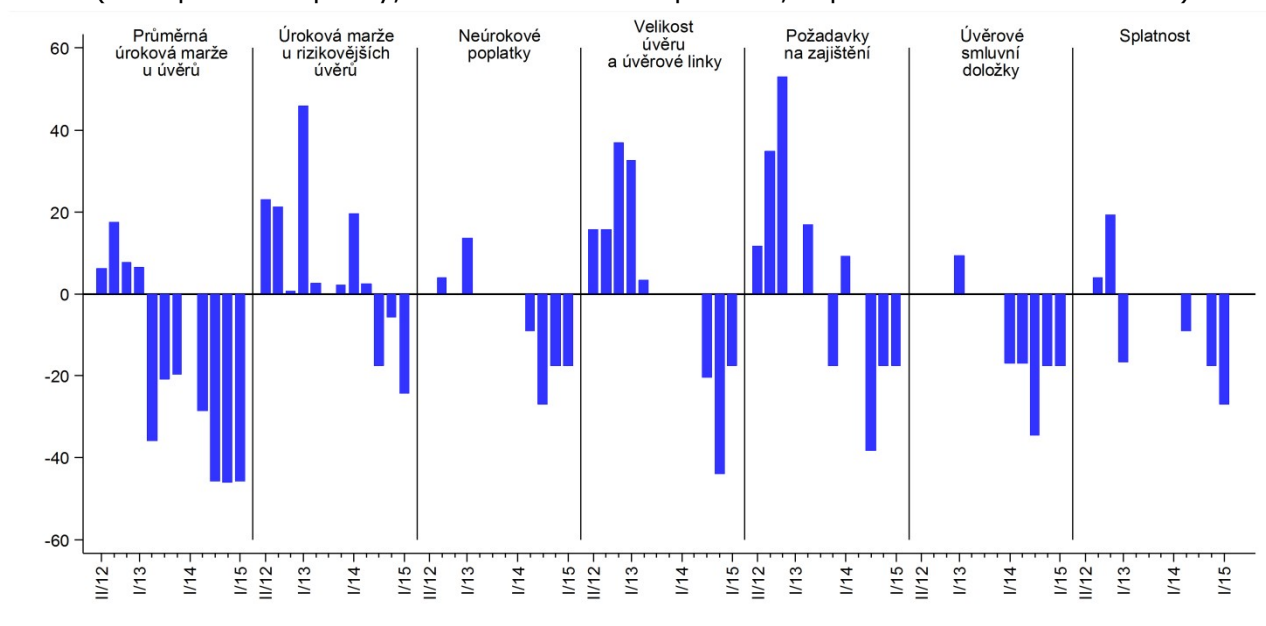
Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech vzrostla, a to u 30 % čistého procentního podílu trhu. Pozitivní vliv na poptávku mělo financování výdajů domácností na předměty dlouhodobé spotřeby, spotřebitelská důvěra a rovněž konsolidace starých úvěrů. Růst poptávky po spotřebitelských úvěrech je bankami očekáván i ve druhém čtvrtletí 2015.

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NEFINANČNÍM PODNIKŮM

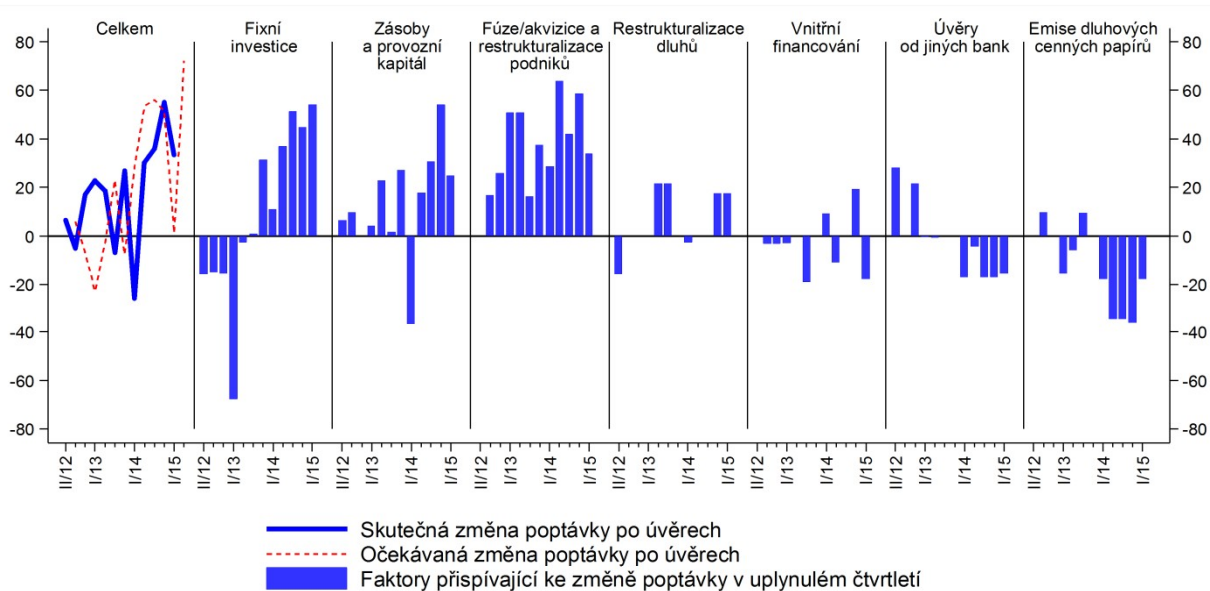
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů nefinančním podnikům ([otázky 1, 2 a 6](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěřů nefinančním podnikům ([otázka 3](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

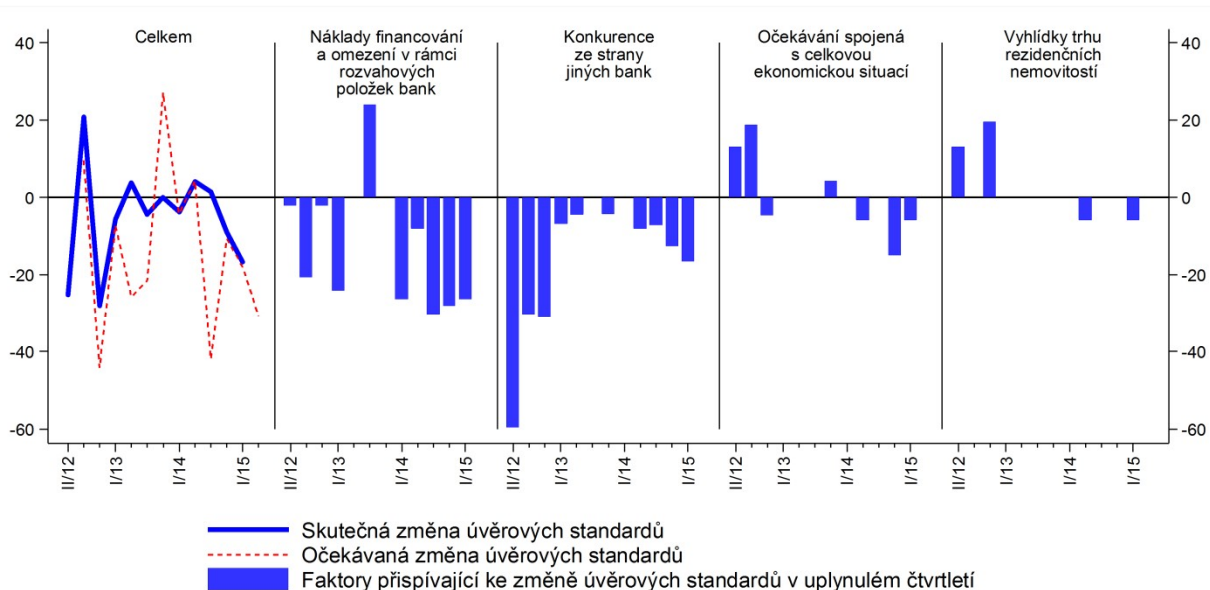

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

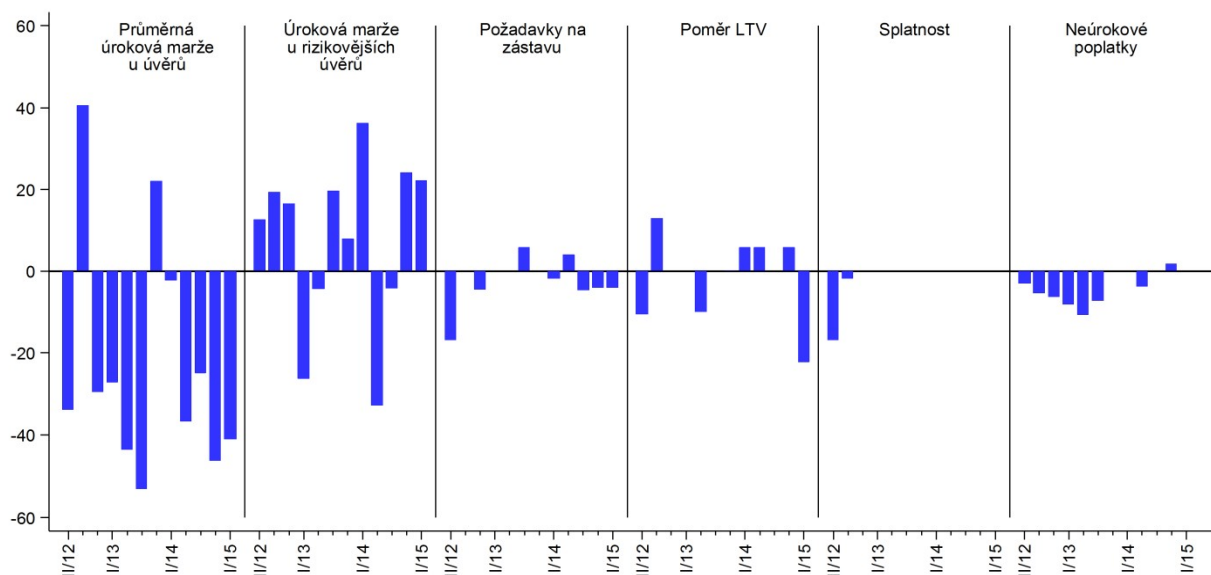

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NA BYDLENÍ

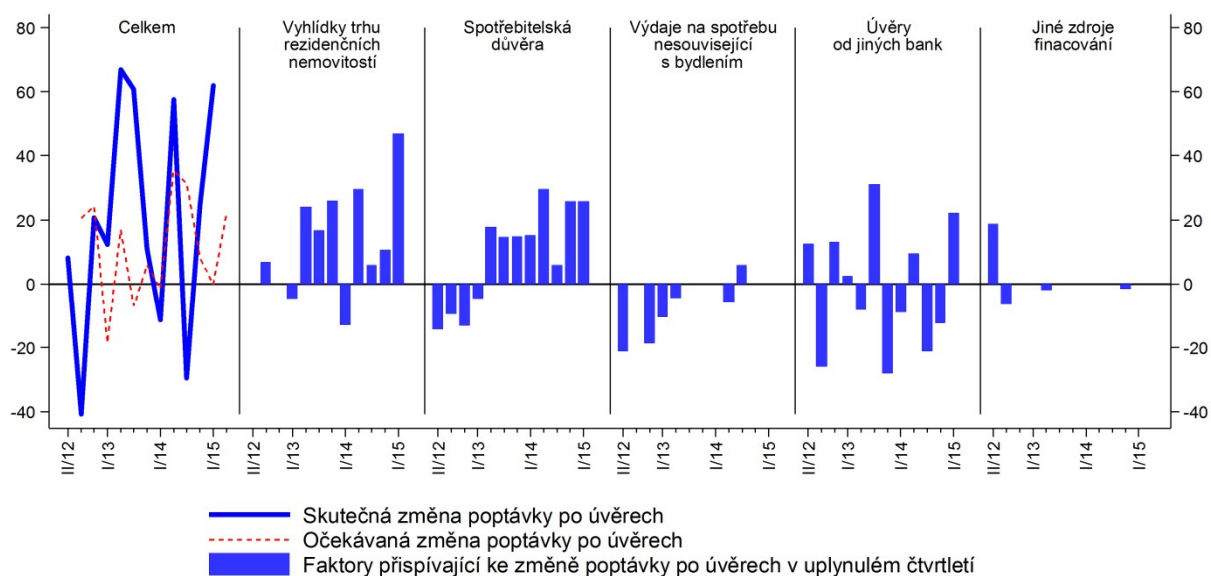
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů na bydlení (otázky 8,9 a 16)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení ([otázka 10](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

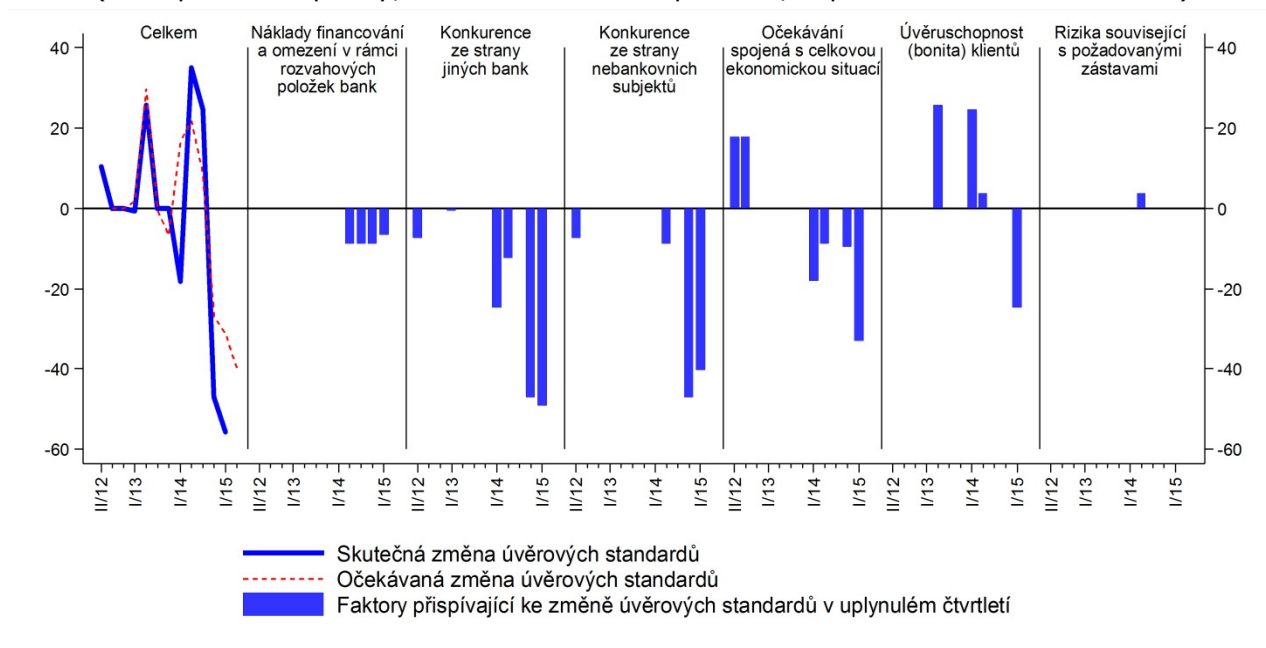

Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení ([otázky 13,14 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

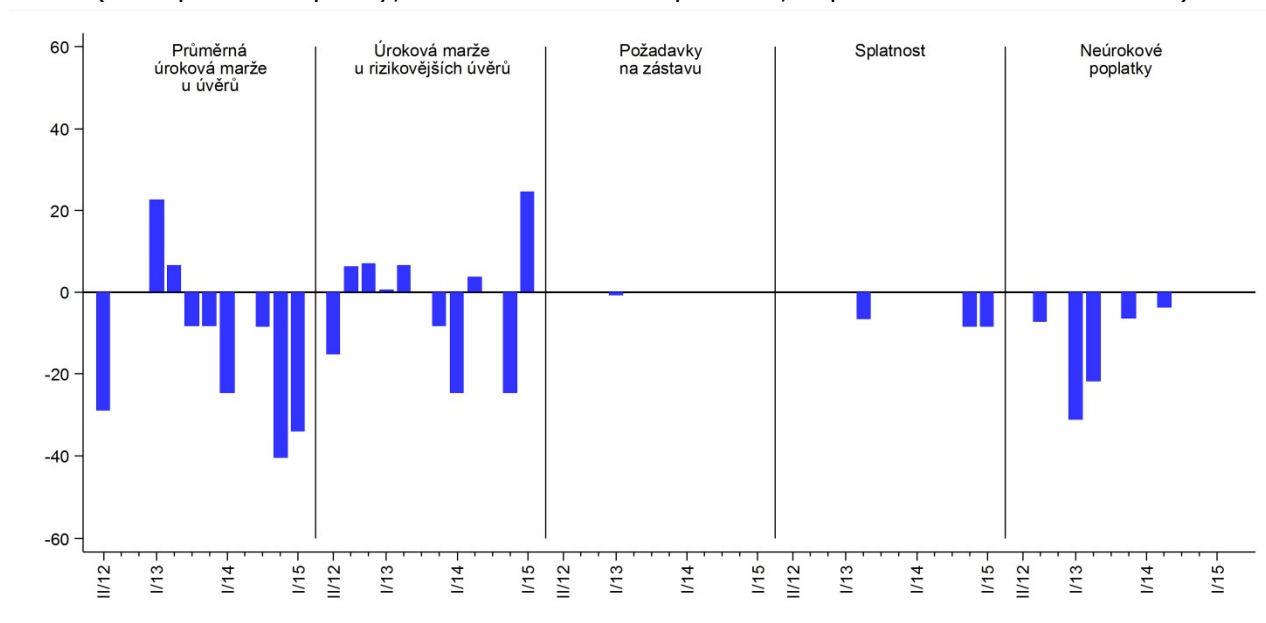

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚŘŮ

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u spotřebitelských úvěrů ([otázky 8,11 a 16](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 8 Změny podmínek při schvalování spotřebitelských úvěrů ([otázka 12](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po spotřebitelských úvěrech ([otázky 13, 15 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

